

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 12/2018 (113)

UE: Kto jest właścicielem lasów?

By odpowiedzieć na to i inne pytania organizacje takie jak UNECE i FAO we współpracy z COST Action FACESMAP, EUSTAFOR i FECOF opracowały raport pod tytułem "State of Forest Ownership in the UNECE Region". Źródłem informacji do raportu był przegląd danych o własności lasów z krajów regionu UNECE (Europejska Komisja Gospodarcza). Raport zaprezentowano w Brukseli w dniu 14 grudnia w siedzibie European Forestry House (Bruksela).

Źródło: eustafor.eu/library/forestry-news (BK)

NIEMCY: Nie ignorować lasów!

Raport rządu federalnego dotyczący polityki klimatycznej wprowadza w błąd, ignorując rolę gospodarki leśnej w tym zakresie. Tak uważa dr inż. Christoph Hoffmann, rzecznik Partii Wolnych Demokratów (FDP), jedyny leśnik w niemieckim Bundestagu. Dokumenty ONZ przygotowane na konferencję w Katowicach wyraźnie mówią o kluczowej roli ekosystemów leśnych w globalnym bilansie węgla. Tymczasem Minister Środowiska Svenja Schulze, odpowiedzialna za treść federalnego dokumentu, najwyraźniej nie rozumie znaczenia pochłaniania dwutlenku węgla przez las skoro kompletnie ignoruje ten aspekt. Przygotowany raport jest więc niekompletny, gdyż nie uwzględnia zalesiania gruntów, wzrostu zapasu na pniu ani magazynowania węgla w produktach przemysłu drzewnego jako ważnych działań podejmowanych w ramach polityki klimatycznej państwa.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

ROSJA: Spadek pozyskania

Federalna Agencja Gospodarstwa Leśnego „Rosleschoz” w ostatnim czasie poinformowała, że pozyskanie drewna w Rosji zmniejszyło się z 213,8 mln m³ w 2016 roku do 212,4 mln m³ w 2017 roku. Jest to spadek o blisko 1,5 mln m³. Jak podaje „Rosleschoz”, jest to pierwszy spadek rosyjskiego pozyskania po trzech latach nieprzerwanego wzrostu. W 2014 i 2015 roku, w lasach Rosji pozyskano odpowiednio 202,8 mln m³ i 205,1 mln m³ drewna.

Źródło: www.forstpraxis.de (HS)

CZECHY: Stan lasów coraz gorszy

Częstsze i dłuższe okresy suszy a z drugiej strony ulewne deszcze oraz nawałnice - to tylko niektóre zagrożenia które w skutek zmian klimatycznych nawiedzają lasy w Czechach. Z tego względu rząd czeski uznał, że zagrożenia płynące z tego tytułu muszą być programowo zwalczane. Zgodnie z narodowym raportem dotyczącym leśnictwa ponad 70% lasów iglastych boryka się problemem utraty igieł. Główne przyczyny tego zjawiska to przedłużające się susze, gradacje owadzie oraz dewastujące czeskie lasy silne wiatry. Do tej pory brak jest efektywnego programu, który mógłby stawić temu czoła.

Źródło: www.radio.cz (BK)

NIEMCY: Hodowla lasu po nowemu

Rok 2018 był trudnym rokiem dla leśnictwa w Nadrenii Północnej-Westfalii, czego wyrazem były: orkan Friederike, ekstremalna susza letnia i gradacja kornika drukarza. Do tych faktów nawiązała Ursula Heinen-Esser, Minister Środowiska, Rolnictwa, Ochrony Przyrody i Konsumentów tego kraju związkowego, ogłaszając nowe zasady hodowli lasu oraz nowe środki wsparcia technicznego dla leśnictwa.

Nowe zasady opierają się na idei wprowadzania drzewostanów mieszanych, z wykorzystaniem głównie rodzimych gatunków. Gatunki właściwe dla innych części Niemiec, jak też pochodzące z innych części globu, będą dopuszczane jako domieszki – na przykład daglezja nadal będzie odgrywała ważną rolę w składzie gatunkowym. We wprowadzaniu nowych zasad ważną rolę odegrają szkolenia dla właścicieli lasów organizowane przez Ministerstwo jak też celowe dotacje.

Dodatkowym działaniem wspierającym właścicieli i zarządców lasu będzie uruchomiony z tej okazji portal internetowy waldifo.nrw, dostarczający informacji o żyzności i uwilgotnieniu siedlisk poszczególnych kompleksów leśnych, co pomoże w podejmowaniu decyzji o optymalnym składzie gatunkowym nowych nasadzeń.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

BIAŁORUŚ: Zbiór szyszek trwa

W białoruskich nadleśnictwach trwa zbiór szyszek gatunków iglastych. Planowana wielkość zbioru w sezonie jesień 2018/wiosna 2019 wynosi 675,9 ton. Po wyłuszczeniu uzyska się z nich 6782 kg nasion. Znakomitą większość zbioru stanowić będzie oczywiście sosna zwyczajna (6520 kg nasion wobec 257 kg nasion świerka i 5 kg nasion modrzewia europejskiego). Szyszki pozyskiwane są w drzewostanach nasiennych oraz na plantacjach nasiennych. Jak dotąd, zebrano jedynie 13% planowanej wielkości.

Źródło: www.mlh.by (WG)

ŁOTWA: Wzrosną pensje leśników

Poprzez efektywne zarządzanie i zwiększanie zasobów naturalnych, sektor leśny stał się jednym z najsilniejszych filarów łotewskiej gospodarki i stabilnym liderem eksportu o obiecujących perspektywach na przyszłość. Lasy pokrywają 52% terytorium kraju, a udział leśnictwa, przemysłu drzewnego i meblarskiego w produkcie krajowym brutto stanowi 5%. Eksport sektora leśnego osiąga do 20% całkowitego eksportu kraju.

Branża oferuje także wszechstronne możliwości pracy i kariery zawodowej dla specjalistów z różnych dziedzin, nie tylko z wykształceniem leśnym, ale także wyspecjalizowanych w architekturze, inżynierii, biologii, biznesie i IT. W ciągu następnych siedmiu lat w sektorze spodziewany jest stopniowy wzrost średnich płac do 2000 € miesięcznie.

Źródło: www.lvm.lv (WG)

FINLANDIA: Nowe fundusze LIFE dla Metsähallitus

Fińskie Lasy Państwowe „Metsähallitus” otrzymały dofinansowanie z programu LIFE na trzy długoterminowe projekty dotyczące ochrony przyrody. Ich łączny budżet to ponad 20 mln €, w tym środki unijne stanowią 65%. Projekty realizowane są we współpracy z wieloma partnerami, także z Estonii. Przedsiębiorstwo w ogóle może pochwalić się bardzo wysoką skutecznością w zdobywaniu środków z programu LIFE – w okresie 1995 – 2018 było zaangażowane w realizację 53 projektów o całkowitym budżecie 123 mln euro.

Nowe projekty dotyczą: wyzwań gospodarki leśnej związanych z ochroną polatuchy syberyjskiej, przywracaniem siedlisk zagrożonych gatunków chrząszczy oraz cennych środowisk naturalnych na obszarach przybrzeżnych.

Pierwszy z nich, o budżecie 8,9 mln €, obejmie cały zasięg polatuchy w UE. Jego celem jest doskonalenie sposobów prowadzenia gospodarki leśnej z uwzględnieniem wymagań ekologicznych tego gatunku.

Projekt poświęcony ochronie ośmiu wybranych gatunków chrząszczy (w tym m. in. zgniotka cynobrowego, rozmiarza kolweńskiego i konarka tajgowego) ma budżet 2,7 mln €. Będzie realizowany w 26 miejscach w Finlandii i obejmuje m. in. kontrolowane wypalanie lasów.

Trzeci z projektów (8,9 mln €) obejmie swoim zasięgiem długi pas wybrzeża i wysp położonych wzdłuż niego – od zatoki Fińskiej do Botnickiej. Będzie obejmował szereg działań, w tym m. in. usuwanie inwazyjnej róży pomarszczonej, w celu przywrócenia należytego stanu siedlisk będących miejscem występowania rzadkich gatunków, na przykład niepylaka apollo.

Realizowane projekty oprócz efektów ekologicznych mają również wpływ na tworzenie miejsc pracy – w omawianych przedsięwzięciach 10 mln € jest przeznaczonych na wynagrodzenia osób zatrudnionych do realizacji działań, co oznacza 220 osób w skali roku. Dodatkowo, około 7 mln € przeznaczonych jest na zakup różnego rodzaju usług, co ma również wpływ na lokalne rynki.

Źródło: www.metsa.fi (WG)

CZECHY: Nowinki techniczne w lasach

Od maja tego roku w czeskich lasach państwowych testowany jest system fotooptycznego pomiaru drewna stosowego, oferowany przez duńską firmę Dralle. Podobny sprzęt pomaga m.in. leśnikom w Polsce, w nadleśnictwach, które dotknęła zeszłoroczna klęska wiatrołomów.

Podstawą systemu proponowanego przez firmę Dralle jest kamera stereo, którą montuje się na dachu samochodu. Kamera podczas przejazdu wzdłuż stosów skanuje i mierzy powierzchnię ich czół, na podstawie której określana jest miąższość drewna. Dzięki zamontowanemu w kamerze odbiornikowi GPS, precyzyjnie określana jest pozycja poszczególnych stosów. Wszystkie dane zebrane w terenie niezwłocznie umieszczane są na serwerze.

Obecnie czescy leśnicy czekają na zakończenie testów. Po analizie ich wyników władze Lasów Republiki Czeskiej (LČR), organizacji zarządzającej czeskimi lasami państwowymi zdecydują, czy dojdzie do pełnego wdrożenia systemu firmy Dralle na ich terenie.

Źródło: www.lesy.cz (HS)

WĘGRY: Skuteczniejsze gaszenie pożarów lasów

Najczęściej do gaszenia pożarów lasów wykorzystywana jest woda, jednak jej skuteczność chłodzenia jest ograniczona, a rozrzut nierównomierny. Co więcej, piloci często mają trudności z trafieniem w cel. Ze względu na silne turbulencje występujące nad pożarem, gaszenie wodą jest też niebezpieczne dla samolotów i personelu latającego. Z kolei wykorzystywanie bardziej efektywnych i bezpiecznych w stosowaniu opóźniaczy palenia wiąże się z dużymi kosztami. Użycie piany jako krótko działającego opóźniacza palenia jest znacznie tańsze i pozwala zwiększyć efektywność gaśniczą wody. W ramach finansowanego przez UE projektu I4F (Instant foam for fighting forest fire), opracowano technologię wytwarzania długotrwałej i jednorodnej piany, która gasi pożary skuteczniej od innych istniejących rozwiązań tego typu. Opracowana technologia polega na dostarczeniu strumienia jednorodnej piany prosto z dyszy. Dodatkową innowacją jest wykorzystanie lekkich, kompozytowych zbiorników na pianę, co umożliwia przenoszenie i rozpylanie substancji z różnych typów samolotów. Piana ta jest znacznie mniej szkodliwa dla środowiska niż obecnie używane, długo działające opóźniacze palenia dodawane do wody.

Źródło: www.cordis.eu (HS)

USA: Popioły popożarowe wiążą rtęć?

Ostatnie doniesienia sugerują, że popioły pozostałe po pożarach przestrzeni otwartych mogą wiązać rtęć i w ten sposób zapobiegać jej przedostawaniu się do wód podziemnych. Większość badaczy skupia się na wydzieleniu rtęci do atmosfery podczas pożaru. Nowe badania potwierdziły jednak, że duża porcja rtęci wraca na powierzchnię razem z popiołem. Co więcej takie powiązanie może zapobiegać dalszemu przekształcaniu się rtęci w związki bardziej aktywne i toksyczniejsze. Co ciekawe te same wartości rtęci znajdowano po przejściu pożarów o małej i dużej intensywności.

Źródło: www.upi.com (BK)

ROSJA: Okolice Bajkału - co z nich zostało

Okolice jeziora Bajkał odwiedziła grupa rosyjskiego oddziału Greenpeace. Jako przewodnicy służyli im lokalni strażacy. To co pozostało 3 lata po katastrofalnych pożarach lasu tego regionu, jest teraz usuwane piłą. Oficjalne dane mówią o 15 mln ha lasów spalonych w Rosji tylko w 2018 roku. 90% tych pożarów spowodowanych jest przez ludzi. Nadzieja w strażakach ochotnikach – to pierwsza grupa, która rusza na ratunek.

Źródło: www.greenpeace.org (BK)

FINLANDIA: „Ciągła pokrywa leśna” przereklamowana?

Przy „ciągłej pokrywie leśnej” również są konieczne intensywne działania chroniące różnorodność biologiczną. Nie ma też żadnej różnicy między „hodowlą ciągłą” a gospodarką zrębową, jeśli chodzi o łagodzenie zmian klimatu. Jedyna różnica dotyczy produkcji drewna i jest to różnica na korzyść gospodarki zrębowej. Takie są konkluzje z raportu opracowanego przez zespół 12 naukowców z Fińskiego Instytutu Zasobów Naturalnych. Badali oni różnice między obydwojema sposobami zagospodarowania w ośmiu aspektach: odnowienia lasu, produkcji drewna, pozyskiwania drewna, rentowności, ryzyka uszkodzeń, różnorodności biologicznej, leśnictwo torfowe oraz ochrony klimatu i innych usług ekosystemowych. W podsumowaniu pracy napisanym przez Jari Hynynena i Sauli Valkonena zebrano dane o wszystkich formach „hodowli ciągłej”, takich jak cięcia selekcyjne, pozyskiwanie drzew o pierśnicy docelowej i cięcia gniazdowe zupełne, o średnicy gniazd 30–80 m. Porównywano je z trzebieżami i cięciami odnowieniowymi w systemie zrębowym i przerebowo-zrębowym, z odnowieniem lasu przez siew, sadzenie lub samosiew.

Według badacza bioróżnorodności, Juhy Siitonena, „hodowla o ciągłym pokryciu” jest dobra dla gatunków, które rosną gorzej na otwartych obszarach. Należą do nich borówka czarna, gatunki odżywiające się nią oraz wiele gatunków zależnych od rozkładającego się drewna. W chwili obecnej takie ekosystemy są rzadkością w Finlandii, dlatego popierany jest wzrost ich udziału.

Jak na razie, nie ma większych problemów z gatunkami zależnymi od otwartych obszarów. Jeśli jednak obszar objęty „hodowlą o ciągłym pokryciu” zwiększy się lub metoda stanie się obowiązkowa, sytuacja ulegnie zmianie. Tak więc „hodowla o ciągłym pokryciu” nie jest lepsza dla różnorodności biologicznej niż metoda „okresowego pokrycia”. Ponadto, chcąc uzyskać przyzwoity zysk z lasów o „ciągłym pokryciu”, należy pozyskiwać intensywniej, w krótkich odstępach czasu. Powtarzające się usuwanie najstarszych i największych drzew stworzy las z małym udziałem drzew liściastych i bez grubego zmurszałego drewna. Dlatego ingerencja na rzecz bioróżnorodności nie może być zaniechana w „ciągłej hodowli lasu”, należy pozostawiać pewną liczbę przestojów do naturalnej śmierci i chronić w ten sposób wartości przyrodnicze siedlisk.

Jeśli chodzi o łagodzenie zmian klimatu, nie ma różnic między tymi dwiema metodami hodowli lasu. W obu przypadkach - im intensywniejsze pozyskanie, tym mniejszy zapas, czyli ilość węgla zakumulowanego w lesie.

Źródło: www.forest.fi (KJ)

FINLANDIA: Suknia z drewna

Podczas obchodów Dnia Niepodległości Finlandii, Pierwsza Dama Jenni Haukio ubrana była w suknię wykonaną z... drewna pochodzącego z fińskich brzoź. Ścięto je w ramach trzebieży w lesie w okolicach Joensuu we wschodniej Finlandii. Drewno przetransportowano do tartaku Enocell Stora Enso w Kontiolahti, gdzie zostało rozdrobnione i stopione w masę celulozową a następnie wysuszone i pokrojone w arkusze, miłe w dotyku i o wysokim połysku. Na Uniwersytecie Aalto w Espoo arkusze te zmielone zostały ponownie na proszek i wymoczone w specjalnej cieczy. W wyniku tego procesu otrzymano substancję podobną do żywicy, z której pozyskano włókna przypominające przędzę. Krój sukni zaprojektowali studenci. Suknia ma charakter prototypowy i nie jest jeszcze dostępna na rynku.

Źródło: yle.fi/uutiset/osasto/news (TH)

PANAMA: Odgłosy godowe żab leśnych i miejskich

Naukowcy ze „Smithsonian Tropical Research Institute” odkryli, że samce żab Tungara żyjące w stolicy Panamy są aktywniejsze podczas okresu godowego niż te żyjące w pobliskich lasach równikowych. Żaby Tungara wydają dźwięki godowe podobne do automatów do gry. Niestety na ów dźwięk zwracają uwagę nie tylko samice, lecz także drapieżniki (np. nietoperze) i pasożyty (np. muchy). W obecności drapieżników żaby powstrzymują się od wydawania pewnych charakterystycznych dźwięków. Żyją w rowach, bajorach oraz urządzeniach kanalizacyjnych.

Przeanalizowano nagrania dźwięków godowych żab Tungara w 22 siedliskach miejskich i leśnych i oszacowano liczbę zbliżających się samic, drapieżników i pasożytów za pomocą kamer zdalnych, wrażliwych na podczerwień. W środowisku miejskim na odgłosy godowe odpowiadała mniejsza liczba samic, lecz także zwabiły one mniej drapieżników i pasożytów. Samce żab miejskich wykorzystują innego rodzaju dźwięki, wyższe i bardziej złożone, bardziej atrakcyjne dla samic. Żaby miejskie szybko dostosowują odgłosy godowe do warunków panujących w lesie, podczas gdy żabom leśnym więcej czasu zajmuje adaptacja do warunków miejskich.

Źródło: phys.org/news (TH)

FINLANDIA: Biały renifer

Brytyjscy fotografowie wybrali się do Finlandii w celu uwiecznienia na swoich zdjęciach miejscowego krajobrazu. Choć ich brytyjscy odbiorcy byli mocno zawiedzeni deficytem śniegu, polubili oni zdjęcie "śmiejącego się" renifera fińskiego (Rangifer tarandus fennicus), które ukazało się na portalu turystycznym „Odwiedź Finlandię”, i szybko zrobiło furorę w mediach społecznościowych. BBC opowiedziało zdjęciem rzadkiego śnieżnobiałego renifera autorstwa pewnego norweskiego fotografa zamieszczonego na Instagramie. Jouko Kumpula z „Natural Resources Institute Finland” szacuje, że w grupie kilkuset zwierząt może zdarzyć się jeden całkowicie biały osobnik (najczęściej samica). Białe renifery niekoniecznie są albinosami. Jest to raczej wynik mutacji genetycznej odpowiadającej za umaszczenie. Renifer albinos miałby bowiem różowe oczy, racice i skórę. Renifery albinosy są ekstremalnie rzadkie. Z nieznanых powodów białe renifery są na ogół spokojniejsze i więcej śpią od swoich pobratymców. W miesiącach letnich są także łatwiejszym celem dla drapieżników.

Źródło: yle.fi/uutiset/osasto/news (TH)

INDIE: Mnich nie dał rady lampartowi

Mnich Rahul Walke, medytujący w lesie Tadoba w prowincji Maharashtra w Indiach został zaatakowany i zabity przez lamparta. Las stanowi rezerwat dla 88 tygrysów i innych zwierząt, w tym lampartów, niedźwiedzi, hien i borsuków. Walke był rezydentem buddyjskiego klasztoru Shaolin, znajdującego się na terenie rezerwatu. Strażnicy leśni ostrzegali mnichów, żeby nie zapuszczali się zbyt głęboko w gęstwinę, jednak Walke najwyraźniej zlekceważył ich ostrzeżenia. Obecnie planuje się pochwyć lamparta. Założono dwie klatki i pułapkę aktywowaną przez odczyt z kamery. Rodzina mnicha otrzyma 1,2 mln rupii (16,762 dolarów) odszkodowania. Podobno jeden z mnichów był świadkiem całego zdarzenia, gdy udał się na miejsce medytacji Rahula Walke, w celu zanieśienia mu prowiantu. Pobiegnął, aby sprowadzić pomoc, ale gdy wrócił z ekipą ratunkową, było już za późno.

Źródło: www.bbc.com/news (TH)